

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 359 — GOD. VIII.

SIBENIK, 29. SRPNJA 1959.

IZLAZI SVAKE SRIJEDJE

**Narod šibenskog kotara svečano proslavio
Dan ustanka u Hrvatskoj**

OTKRIVENE SPOMEN-KOSTURNICE U STANKOVCIMA I KORNATIMA

Dan ustanka naroda Hrvatske sekretara Kotarskog komiteta ma iz Šibenika govorio je član godišnjicom Narodne revolucije na proglašenje je proslavljen na SK Šibenik Ive Družića kao i Kotarskog komiteta SK i narodni i priključivanjem ovog otoka predstavnika političkih i društvenih organizacija, izvršeno je evocirao uspomene iz dana NOB-a. Naime, preko Kornata, gdje koji je održan na obali govorio je i narodni zastupnik dr. Ivan Ribar.

Na grobove palih boraca, zatim kulturno-umjetničkim i sportskim priredbama, u dovršenjem rada na elektrifikaciji otoka Krapnja, te brojnim izletima.

U prisustvu člana Izvršnog komiteta CK SKH Nikole Sekulića, kao i susjednih općina, te gosti-

u ogledalu

Po ugledu na neka slična izdanja u zemljama socijalističkog lagera i budimpeštansko izdavačko poduzeće »Košut« pustilo je u promet knjigu »Revizionizam — najveća opasnost«. Nije potrebno ni pogledati preči preko sadržaja ove knjige od 425 stranica, da bi se ustanovilo što sve ona donosi. Razumije se, od 25 tekstova koliko ih ukupno ima u knjizi, 20 njih odnose se na Jugoslaviju. Točnije rečeno, to su manje više poznati govori i članci u kojima se rječnikom kleveta i falsifikata napada naša zemlja, Savez komunista i njegovo rukovodstvo. Ustvari ovo »Košutovo« izdanje predstavlja zbirku već dosada objelodanjene kleveta i napada na našu zemlju u raznim listovima zemalja socijalističkog lagera. Nisu izostavljeni ni članci albanskog »Zeri i Populit«, kinematografskog »Zen min ži baš« i t. d.

Sva je prilika, da će knjiga naići na slabu prodaju. Možda se upravo zbog toga izdavač toliko trudio, da ovo izdanje naročito lijepo opremi i da ga štampana na papiru odličnog kvaliteta. Ali zar oprema može spasiti sadržaj?

**ZATVORENIM OČIMA,
ili...?**

Madarski časopis »Tarsadalmi selme«, organ CK Madarske socijalističke radničke partije u posljednjem broju naširoko razglaba o socijalističkom preobražaju poljoprivrede i »analizira« stanje u jugoslavenskoj poljoprivredi. Evo što časopis piše na jednom mjestu:

»S ovim stoji u tjesnoj vezi nizak nivo produktivnosti i njezinog sporast. Izuzev nekoliko rekordnih prinosa, jugoslavenska poljoprivreda se u suštini i danas kreće na prednjem nivou.«

Zar je ovom potreban ikakav komentar? Rekordni prinosi pšenice, koji se kreću i do 100 mrt po hektaru su za autora članka »nizak nivo produktivnosti. Piscu su zacijelo poznati ovi podaci. No, čini se, da oni ne smiju biti poznati madarskom čitaocu. Kako drugačije protumačiti ovu dezinformaciju?

LIZABONSKA DEMOKRACIJA

Portugalski diktator Salazar je ovih dana u svoju kolekciju ograničavanja demokratskih sloboda još jednu novost. On je, naime, podnio skupštini prijedlog o novom načinu biranja predsjednika Republike. Po ovom prijedlogu

Dvije hiljade mještana na mitingu u Stankovcima

Povodom proslave 40-godišnjice KPJ i SKOJ-a Dana ustanka u Hrvatskoj u ponedjeljak je u Stankovcima otkrivena spomen-kosturnica, u koju su položeni posmrtni otaci 19-orice palih boraca i žrtava fašističkog terora. Otkrivanju spomen-kosturnice

Položeni brojni vijenci

Narod kninske općine svečano je proslavio Dan ustanka naroda Hrvatske. Povodom Dana ustanka, a na inicijativu Općinskog odbora Saveza boraca i drugih društveno-političkih organizacija održani su na području općine brojni sastanci, na kojima su prigodnim predavanjima bila evocirana sjećanja na ustaničke dane. Posjećeni su grobovi palih boraca i spomenici na koje su položeni vijenci i cvijeće.

U okviru proslave održano je više kulturnih, sportskih i zabavnih priredbi.

Članovi kninskog »Partizana« posjetili su ustaničko selo Plavno i pred velikim brojem mještana izveli vježbe na tlu i spravama. U nedjelju navečer članovi »Partizana« učestvovali su u prigodnoj akademiji u bašti Doma JNA, gdje su izveli nekoliko sletnih vježbi. U Selima Padene i Oton kulturno-prosvjetna ekipa prikazala je film »Solaja«. U čast Dana ustanka u Kninu je održano tradicionalno streljačko natjecanje najboljih ekipa Dalmacije i Like. (m)

Proslava u Vodicama

Vodice su svečano proslavile Dan ustanka naroda Hrvatske.

Na svečanoj akademiji pred prepunom dvoranom zadružnog doma drug Mirko Poljičak govorio je o značaju 27 srpnja i o doprinisu mesta u Narodnoj revoluciji.

KUD »Abrašević« iz Beograda je na kraju izvelo nekoliko pjesama iz NOB-a.

Poslijе akademije u ljetojnoj bašti na obali je održano narodno veselje, kojem je prisustvovalo i oko 1000 gostiju iz raznih republika, koji se nalaze na ljetovanju u Vodicama.

Proslavu su uveličali i imitatori limene glazbe iz Šibenika, koji su svojim nastupom izazvali veliko interesovanje kod mještana i kod gostiju. (J. J.)

USKORO NOVA ORGANIZACIJA UPRAVE U NARODNIM ODBORIMA

Radi što uspješnije realizacije propisa, koje predviđa Zakon o organizaciji uprave u Narodnim odborima, izglasan na posljednjem zasjedanju Sabora Hrvatske, narodni odbori trebaju najkasnije tokom kolovoza da osnuju posebne komisije, koje će obaviti sve pripremne poslove za usklađivanje organizacije rada organa uprave u kotarskim i općinskim narodnim odborima, s odredbama novog Zakona.

Novim Zakonom omogućeno je prilaženje organizacionom sredstvom organa uprave u narodnim odborima, jer su se pored uspjeha na kadrovskom sposobljavanju organa uprave pojavile negativne pojave u vezi s nejzinom organizacijom u narodnim odborima. Suosjni s velikim brojem poslova, koje treba rješavati često s prilično nestručnim kadrom, javlja se tendencija brzog porasta broja službenika, tako da je između 1956. i 1958. godine službenički aparat u narodnim odborima Hrvatske, povećan za 2.274 službenika. Stoga se neodložno nametalo pitanje sposobljavanja što većeg broja službenika u organizaciji i upravi kako bi paralelno povećanjem njihove stručnosti mogli prći smanjenju administrativnog aparata.

MANJE RESORA — VEĆA EKSPEDITIVNOST

Dosadašnje iskustvo pokazuje, da više pažnje treba obratiti organizacionim problemima, a naročito načelima na kojima treba postaviti i razvijati organizaciju lokalne uprave. Potrebno je izbjegći da se organizacija uprave u narodnim odborima postavlja na više ili manje šematski način, kako je to dosad bio često slučaj. Do takvog postavljanja dolazi u prvom redu radi toga, što se, prilikom osnivanja organa uprave i njihove unutrašnje organizacione strukture ne vodi dovoljno računa o stvarnim potrebama, o pravilnom rukovodjenju radom organa uprave, punoj zaposlenosti službenika, koordinaciji u radu pojedinih organa i t. d. Polaznu osnovu za reformu lokalne uprave predstavlja organizaciono sredstvom uprave u narodnim odborima s ciljem, da se organizacija prilagodi potrebama i uslovima, koji postoje u pojedinim narodnim odborima.

Zakonom o organizaciji uprave u narodnim odborima predviđaju se preciznije odredbe o tome, koje se sve vrste organa uprave mogu osnivati u narod-

nim odborima, kao i njihovi međusobni odnosi.

U pogledu osnivanja organa uprave istaknuto je načelo, da se njihova organizacija i sistematizacija utvrđuje, prema uslovima i stvarnim potrebama u konkretnom narodnom odboru, kod čega se mora voditi računa, o ekonomičnosti poslovanja i punoj zaposlenosti službenika u redovnom radnom vremenu.

Radi stvaranja što autoritativnijih organa uprave, i što bolje korištenja svakog službenika, Zakon ističe kao pravilo princip koncentracije poslova više srodnih grana uprave u jednom organu, jer princip dosljedne resorske podjele poslova dovodi do rascjepkanosti i neekonomičnosti uprave. Dakle, uz manje resora postigla bi se veća ekspeditivnost, čime bi čekanje stranaka bilo znatno kraće.

POMOĆ ZAPOSLENIM GRADANIMA

Potreba da se narodni odbori više bave kadrovskom političkom i to ne samo u odnosu na upravu, već i u pojedinim službama i privredi, nalagala je da se u narodnim odborima prema ovom Zakonu pride što prije formiranju kadrovskih komisija, koje će se baviti analizama kadrovskog stanja u pojedinim oblastima i predlagati narodnim odborima mjeru za rješavanje ovog problema.

Posebno mjesto u Zakonu podeljeno je zahtjevu da se preciznije uredi pitanje prijema stranaka. S tim u vezi u narodnim odborima dana su uputstva, kako da taj problem reguliraju svojim propisima, vođeci računa prvenstveno o interesu i mogućnostima stranaka. Za one služe koje pretežno rade sa strankama, predviđa se i posljedoprednevno radno vrijeme u određene dane, kako bi zaposleni radnici mogli bez izostajanja s rada obaviti svoje poslove. Prijem stranaka u organizima uprave narodnih odbora vršiće se u pravilu svakog radnog dana.

Zakon vodi računa o potrebama gradana, te predviđa i formiranje posebnih prijemnih kancelarija, koje bi davale uputstva građanima u pogledu pripremanja podnesaka, predloga te davanja drugih obavještenja.

Na ovoj liniji pomaganja građanima da lakše ostvaruju svoja prava, Zakon traži od narodnih odbora općina da formiraju službu pravne pomoći, čim im to omoguće kadrovski uslovi.

P. Kesovija

KRAPANJ JE OSVJETLJEN

U pondjeljak su stanovnici otoka Krapnja na svečan način proslavili trostruki jubilej: 40-godišnjicu KPJ, dan odlaska prve grupe u partizane i elektrifi-

kaciju otoka.

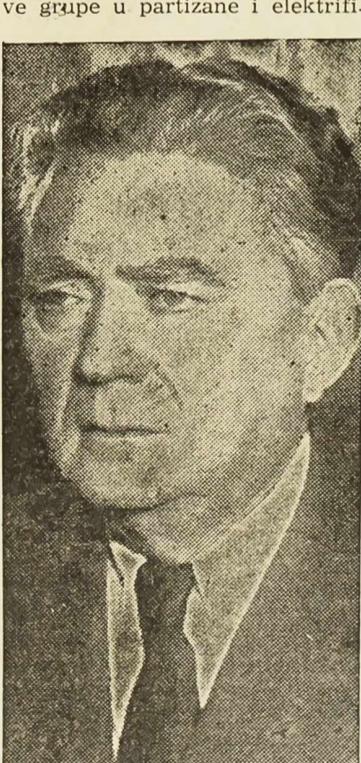
Cijeli otok osvanuo je iskišen zastavama i zelenilom. Vec rano ujutro na otok su došli brojni gosti iz Šibenika, Zlarina i ostalih obližnjih mesta. Krapanj je u svečanom prazničkom rasploženju dočekao Dan ustanka naroda Hrvatske.

U 11 sati održan je svečani miting. Na tribini na obali nalazili su se: narodni zastupnik dr. Ivan Ribar, kapetan bojnog broda JRM Ante Kronja, član sekretarijata Kotarskog komiteta SK Ante Bego-Giljak, sekretar Općinskog komiteta SK Šibenik Čirilo Milutin, predsjednik Općinskog odbora SSRN Nikica Zenić, predsjednik odbora za elektrifikaciju Krapnja Ivan Španja i ostali predstavnici političkih i društvenih organizacija općine i kotara Šibenik.

Miting je otvorio predsjednik odbora za elektrifikaciju Ivan Španja, a zatim je prvorodac Krapnja Marko Milutin govorio o radu Krapnja na elektrifikaciji otoka i o značenju proslave 40-godišnjice KPJ i SKOJ-a.

Okupljenim mještanim i brojnim gostima govorio je i narodni zastupnik dr. Ivan Ribar, kapetan bojnog broda JRM Ante Kronja, član sekretarijata Kotarskog komiteta SK Šibenik Čirilo Milutin, predsjednik Općinskog odbora Šibenik Nikica Zenić, predsjednik odbora za elektrifikaciju Krapnja Ivan Španja i ostali predstavnici političkih i društvenih organizacija općine i kotara Šibenik.

Između ostalog drug Ribar je rekao: »Vi ste uložili mnogo na-

Dr. Ivan Ribar

Ustanak naroda kninske krajine

Osamnaest godina je prošlo od kada su ušetale zelene uniforme okupatora i crne košulje fašističkih vojnika u ovaj grad, koji leži pod Dinarom, kao i u njegova pitoma i mirna sela. Isto tako, osamnaest godina je prošlo od kada su, za stopama okupatora krajinom, gazile noge ustaških zvijeri, koji su pod okriljem divizije »Zara« i »Sassari« klate i ubijali nevino stanovništvo ovog područja.

To je bilo stravično doba, kada je goloruki narod bio stavljena van zakona i prepunjen divljajućim i svirepostima ustaških koljača, koje su predvodili župani, podžupani, logornici, tabornici i drugi, koji su slobodno hvalili žrtve na ulicama grada i otimali ljudi iz domova, po selima i njivama, da ih nakon zlostavljanja i mučenja likvidiraju u zatvorima, jamama ili na cestama.

Prošle je osamnaest godina od bojnog zova Partije i narod dobro pamti kad su zapucale prve ustanice puške u Bosni i Lici, a brzo zatim na širokom području kninske krajine.

Od sredine lipnja 1941. godine do narodnog ustanka pale su mnoge žrtve. Početak fizičkog i strebljenja Srba najavio je ustaški pukovnik Juco Rukavina govorom na javnom zboru 12. lipnja u Drnišu, a već 3 dana kasnije ustaški odred pod zapovjedništvom tabornika Nikole Ikice uхватio je u selu Zagrović, Golubić, i Plavno 62 seljaka i zatvorio ih u kninsku tvrđavu. Nakon 8 dana strašnog mučenja, izmrcavare žrtve bile su prevezene u Prominu i likvidirane u Mratovskoj jami. Druga grupa od 52 uhvaćena Srba odvedena je kamionima u Liku i na putu do Gračaca ubijena. Noću između 19. i 20. lipnja pod zapovjedništvom ondašnjeg ustaškog načelnika Frane Arapovića ustaški odred u Kninu i Kninskog Polju uхватio je 76 ljudi, koji su po zatvorima bili izloženi strahovitim mučenjima i poslije 4 dana pobijeni na području Promine. Ustaški odred je

22. lipnja rano ujutro, pod komandom poručnika Šarića opkolio selo Polaču i tom prilikom ubio 8 ljudi i četvero djece, a sa sobom poveo 29 seljaka, koji su bili ubijeni u vrtačama Dinare. Početkom srpnja pokolj je zahvatilo selo Vrbnik, Ljubač, Kovačić i Strmica u kojima je ubijeno 67 Srba, među kojima 14 žena, većinom djevojaka. Na području Knina i okolnih sela ustaše su zapalili 8 škola, 96 kuća, 3 crkve i 116 gospodarskih zgrada. Osim toga uništavali su i pljačkali imovinu ugroženog stanovništva.

Sva zlodjela i zločini ustaša izvršavani su sa znanjem i pred očima talijanske komande.

Ustaški vlast oslanjala se na vojne formacije: 2. oružničku pukovniju i 15. pješačku domobransku upokovnju, dokle podržavana je silom i uz podršku okupatora. U jednom izvještaju, koji je uputio u Zagreb veliki župan Nikolaj za kninske Hrvate kaže, da su »daleko od misli NDH, ustaša i Poglavnika. Oni u svojoj sredini nikad nisu dozvoljavali napredak ustaške misli i nikada nisu voljevi Poglavnika.«

Da bi se narod zaštitio od daljnje zlodjela sklonio se u šume i obližnje planine. Najjači logori odbijeglog naroda nastali su u planini Orlovici iznad Plavna na Plješevici, poviše Golubića i na Koritima, sjeverno od Toplja. U sve te planine odbijeglo je više od 1700 stanovnika, među kojima oko 600 ljudi sposobnih za oružje.

U takvoj situaciji aktivnosti razvijali su napredni elementi i simpatizeri Partije. Na Orlovici za starješinu logora izabran je simpatizer KP Glišo Opačić, a na Plješevici najaktivnija ličnost među izbjeglicama bio je radnik Duro Zelembaba. Dogovorima i razgovorima narod je dolazio do saznanja, da samo oružanom borbom može osigurati svoj opstanak. Ljudi iz logora na planini Orlovici povezali su se 24. srpnja u Trubaru s Perom Boltićem.

Daje se i Bukovica. Mokropolje i seljaci i drugih bukovičkih sela razvijaju ustaniku zastavu i vode borbe s ustašama i gone ih iz Ervenika i Krupe.

Seljaci Zagrović, Očestova i Radučića u prvim ustaničkim danima napadaju ustaše i nanose im osjetljive gubitke.

Topljan i Kovačićani na Koritima formiraju ustaničke čete, kojih je bio prvi komandir Boško

ćem preko Nine Đumića. Boltić se na poziv izbjeglica prebacio u Orlovicu, gdje se zadržao u noći između 26. i 27. srpnja. Tu je bilo, riječi o stvaranju Gerilskog odreda. To je ujedno bio prvi dođi naroda kninske krajine s predstavnicima Partije. Ubrzo je plamen narodnog ustanka, koji je buknuo u Bosanskoj Krajini i Lici, kao nezadrživa bujica zahvatila tromeđu i naglo se prenio na mnoga sela Kninske krajine i 3 crkve i 116 gospodarskih zgrada. Osim toga uništavali su i pljačkali imovinu ugroženog stanovništva.

Daje se Plavno. Kapetan Buonassi, komandant grupe karabinera izvještava guvernera Dalmacije i druge starješine, da su ustaše zauzeli žandarmerijsku stanicu i željezničku stanicu.

Izbio je ustanak pod Dinarom u selu Polaču. Stanovnici su se organizirali za obranu svog sela od ustaše. Napadnut je oružnička postaja. Uhvaćeno je i razorušano 12 žandara. Ustanici su se borili pod crvenom zastavom, petokratkom zvjezdom, srpsom i češićem. Bilo ih je oko 300. Komandir čete bio je Jovan Milivojević, krojački radnik.

Digla su se na ustanak sela Biškupija i Vrbnik. Ustanici iz sela Padena i susjednog Otona, također su se dograđivali i razorušali žandarmerijsku stanicu u Pađenima.

Ustanici iz Plavna, Strmice i Golubića 29. srpnja 1941. godine dočekali su u Golubiću bataljon ustaša i domobrana, koji su se namjeravali probiti prema Bosanskom Grahovu i Drvaru, radi ugušivanja ustanaka u Bosanskoj krajini. Ustanici su bataljon razibili i vrtili u Knin.

Daje se i Bukovica. Mokropolje i seljaci i drugih bukovičkih sela razvijaju ustaniku zastavu i vode borbe s ustašama i gone ih iz Ervenika i Krupe.

Seljaci Zagrović, Očestova i Radučića u prvim ustaničkim danima napadaju ustaše i nanose im osjetljive gubitke.

Topljan i Kovačićani na Koritima formiraju ustaničke čete, kojih je bio prvi komandir Boško

Dešić, te se novezuje sa susjednim Gerilskim snagama.

Knin je bio okružen ustanicima, prestravljeni ustaše gube glave i uzalud traže pomoć. Veliki župan iz Knina javlja: »Situacija je u Kninu očajna. Opkoljeni smo sa svih strana. Jedini slobodni izlaz nam je prema Drnišu.«

Zapovednik mjesata pukovnik Čordić traži od velikog župana, pošto se pobuna i dalje širi, a ustanici približuju Kninu, da nastupi Knin i da se povuče u Drniš.

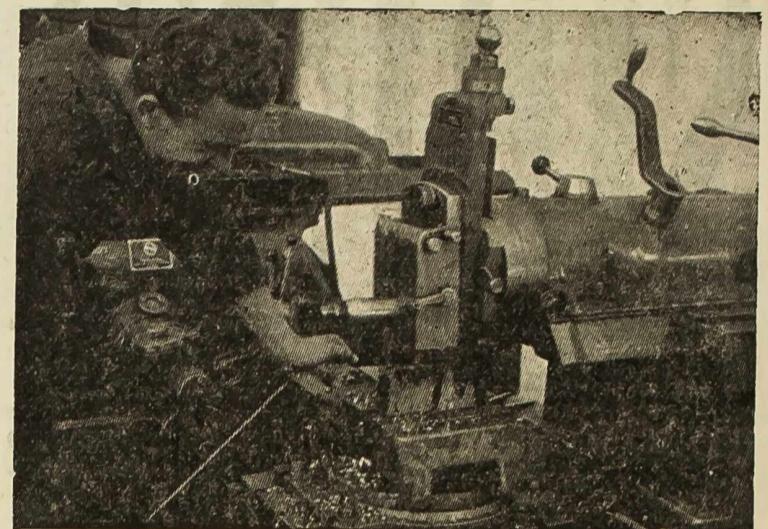
Pred navalom ustanika povukle su se ustaške i domobranske jedinice zajedno s funkcionerima Župe iz Knina u Drniš. Zapovednik 2. hrvatske oružničke pukovnije u Kninu 30. srpnja javio je u Zagreb: »Pred opasnošću da budu osjećeni, vojska i oružništvo povukli su se sinoć do Drniša.«

Po povratku iz Drniša ustaško-domobranskim jedinicama i odbijegle velike župe komandant divizije Sassari Furrio Monticelli 1. kolovoza 1941. godine preuzeo je svu vojnu i građansku vlast grada i Župe Knin. To u stvari nije mnogo izmijenilo opću situaciju. Ustanici Kninske krajine u organiziranim partizanskim jedinicama pod rukovodstvom Partije nastavili su oružanu borbu ne samo protiv okupatora, nego i protiv njegovih slug, ustaše i četnika.

Ustanak naroda kninske krajine trajao je puna 2 mjeseca, a samo za prva 2 dana ustala su sva sela, a za prva 4 dana ustanici su ubili 106, ranili 97 i zarobili 96 domobrana i ustaških uručnika.

Ustanice snage bile su svrstane u 3 Gerilsku odreda i 7 seoskih četa s oko 2.000 boraca.

Situacija je 29. srpnja bila veoma povoljna za ustanike. Bile su likvidirane sve oružničke postaje na širokom prostoru od Pađena do Bravčeva Doca, pa je na taj način čitavo Podinarje bilo u rukama ustanika. Bilo je oslobođeno 15 sela s preko 20.000 stanovnika. (m)

Nova tvornica na Ražinama

U neposrednoj blizini velikog objekta metalnih proizvoda na Ražinama, uskoro će započeti samostalno djelovati još jedna tvornica, koja će pod nazivom »Tvornica za izradu aluminijskih konstrukcija« svoju službenu potvrdu dobiti na narednoj sjednici Narodnog odbora šibenske općine. Odlukom radničkog savjeta TLM »Boris Kidrić« do sadašnjeg pogona aluminijskih konstrukcija izdvaja se iz sastava tvornice, te unaprijed djeluje kao samostalna privredna organizacija. Svojim dosadašnjim uspješnim djelovanjem spomenuti pogon u potpunosti je opravdao svoje daljnje postojanje. On će se i kao novoformirano poduzeće orijentirati na proizvodnju raznih aluminijskih konstrukcija za potrebe građevinarstva, brodogradnje, ugostiteljstva, turizma, kao i za široku proizvodnju.

U okviru ovog pogona u toku su radovi na izradi aluminijskih prozora za potrebe šibenskih neobodera, kao i za potrebe Jugoslavenske narodne armije. S obzirom na već postojeće dobре saobraćajne veze, dovoljne količine električne energije i vode, novosnovano poduzeće imat će velike perspektive u svom dalnjem uspješnom razvoju. (J)

OSVETA BILIČKIH ŽRTAVA KAKO JE POGINUO KOLONELO DA ZARA

Delegati općinskih komiteta KPJ Vodice, Prvić i Tijesno, nakon povratka sa sastanka u Okružnom komitetu KPJ Šibenik, zadržali su se noću od 7. na 8. veljače 1943. godine u selu Bilice na važnom partizanskom prijelazu s istočnog na zapadni dio šibenskog kotara. U rajonu Bilice, osim aktivista NOP iz samog sela, zatekli su se pojedini kuriri i aktivisti NOP sa šibenskog kotara, koji su očekivali prijelaz preko kanala rijeke Krke.

Te noći talijanski fašisti s jakim snagama izvršili su napad, okružili selo Bilice i nametnuli aktivistima NOP borbu na život i smrt, na vrlo uskom i za borbu nepodesnom terenu. U toj akciji okupatorske jedinice ubile su 30 seljaka i pripadnici NOP-a, a 83 povele sa sobom. Neprijatelj je zapalio i uništilo veliki broj kuća i imovinu seljaka iz Bilice.

Ocenjujući opasnost od iznenadnog napada jačih okupatorskih snaga, aktivisti NOP, koji su se zatekli u selu Bilice prikupili su svoje skromne snage i izvršili probor neprijateljskog obruča. U tom proboru, pored ostalih, pali su pokošeni fašističkim rafalima drugovi Ante Grgurev-Tonći, sekretar općinskog komiteta KPJ Vodice Roko Frkić-Ljutac, sekretar općinskog komiteta KPJ Tijesno. Malom broju aktivista NOP-a na čelu s drugovima Vitomirov Gradiskom i Ivom Marasom, uspjelo se probiti iz neprijateljskog obruča. Neprijatelj je uspio likvidirati istaknute rukovodioca NOP-a iz Vodica i Tijesna, kao i mnoge aktiviste i simpatizere NOP-a iz sela Bilice. To je bila jedna od većih akcija okupatorskih snaga tog vremena, u kojima su nanijeti veliki gubici NOP-u u šibenskom kotaru.

Rano ujutro veljače 1943. godine komanda Sjeverno-dalmatinskog partizanskog bataljona s Prominsko-bukovičkom četom komandira Ivana Vulina preko sela Dubavice — Sonković — Guduća i stigla u rajon Rosin stan, četiri kilometra sjeverno od Vodica. Primorska partizanska četa komandira Drage Živkovića

nalazila se tada u rajonu Mrdakovica, 3 kilometra sjevero-zapadno od sela Zatona. U rajonu Rosin stan nalazio se toga dana »logor« aktivista NOP-a i Vodica. Dolaskom štaba Sjeverno-dalmatinskog partizanskog bataljona i Prominsko-bukovičke partizanske čete u taj logor moglo se zapaziti, da su pripadnici NOP-a iz tog logora bili pod utiscima teških gubitaka iznenadne akcije od 8. veljače.

Opća žalost za pretrpljenim gubitcima, a posebno gubitak druga Ante Grgurev — Tonča na mene je toliko djelovao, da sam se pri-

natjerali u istovremenu puško-mitralski izbički žrtve, a posebno sekretare općinskog komiteta KPJ Vodice i Tijesno, drugove Antu Grgurev — Tonča i Roka Frkić — Ljutca.

Posljednji podaci o kretanju neprijatelja davali su malo izgleda, da će se moći izvršiti bilo kakva oružana akcija, jer se neprijatelj nije kretao izvan svoih utvrđenih garnizona. Partizanske snage su bile nedovoljne, (oko 70 — 80 partizana) da bi se mogao izvesti uspješni napad na neki

vratili se Prominsko-bukovičkoj četi.

Oko 12 sati, 18. veljače 1943. godine iz Vodica za Malu Čistu krenula je neprijateljska automatska oružana kolona, u kojoj se nalazio jedan laki tenk, oklopni i putnički automobil, te 4 kamiona s vodom i 200 ljudima. Upravo je otkriveni borbeni raspored Primorskog čete, pokušao zaustaviti kolonu, a u tom momentu bombardirao ga je avion. Upravo je izvršeno bombardiranje na selu Šabušići Prominsko-bukovičke čete. Nikola Lalić i Miroslav Orlov

otvorili su jaku puško-mitralsku vatru po neprijateljskoj koloni.

Primorska četa vodila je borbu prsa o prsa, dok je Prominsko-bukovička četa zastavljena i djelomično uništena. Prema Vodicima uspješno je probiti samo oklopni automobil, na koji su borci Prominsko-bukovičke čete bacili benzinske flase. Pod vatrom tenka Primorskog čete nije pošlo za rukom da se približi kamionima. Borba je trajala oko 30 minuta i približavala se s uspijehom završetku, potpunim uništenjem i zarobljavanjem neprijatelja. Medutim, oko 16 sati uslijedila je brza intervencija neprijateljske konjice iz Vodica, koja je preko Malog Gaja napala na brdo Šabin, potisnula partizanske čete i zarobljavajući ih u istovremenu puško-mitralskoj vatru.

Komanda Sjeverno-dalmatinskog bataljona nalazila se u borbenom rasporedu Prominsko-bukovičke čete uz samu glavnu komunikaciju južno od brda Kovča. Prominsko-bukovičke čete je naredeno, da postavi zasjedu s obje strane komunikacije na seoskom putu Pirnice — Rakitnica, i da pregradi puteve od eventualnog bočnog napada tenkova i pripremi borce za paljenje tenkova.

Komanda Sjeverno-dalmatinskog bataljona izvršila je po planu i navrijeme. Zamisao je da napadne na neprijateljsku kolonu, te se probila do okružene neprijateljske kolone. Time je partizanima bilo onemogućeno potpuno uništenje i zarobljavanje neprijatelja. Borba je trajala do mraka, kad se neprijatelj uspješno izvršio u pravcu Vodica.

U toj borbi neprijatelj je imao 5 mrtvih, među kojima kupovnik DA ZARA, komandant konjičkog puka »Aleksandrija« i major SALUSTRI, načelnik štaba talijanske divizije »Celere«, te 15 ranjenih vojnika i oficira.

Oko 15.30 sati 16. veljače došla je neprijateljska kolona iz Čiste Male. Partizanski borbeni raspored ostao je neotkriven, dok začelje neprijateljske kolone nije prošlo Primorsko četu. Neprijatelj je u posljednjem trenutku uspiješno otkriveni borbeni raspored Primorskog čete, pokušao zaustaviti kolonu, a u tom momentu bombardirao ga je Stipančev, Zore, Delac i dr. pod rukovodstvom komandira Dragi Živkovića bacili su bombe na neprijatelja i istovremeno puško-mitralski izbiči. Prominsko-bukovičke čete Nikola Lalić i Miroslav Orlov

otvorili su jaku puško-mitralsku vatru po neprijateljskoj koloni. Primorska četa vodila je borbu prsa o prsa, dok je Prominsko-bukovička četa zastavljena i djelomično uništena. Prema Vodicima uspješno je probiti samo oklopni automobil, na koji su borci Prominsko-bukovičke čete bacili benzinske flase. Pod vatrom tenka Primorskog čete nije pošlo za rukom da se približi kamionima. Borba je trajala oko 30 minuta i približavala se s uspijehom završetku, potpunim uništenjem i zarobljavanjem neprijatelja. Medutim, oko 16 sati uslijedila je brza intervencija neprijateljske konjice iz Vodica, koja je preko Malog Gaja napala na brdo Šabin, potis

gradska kronika

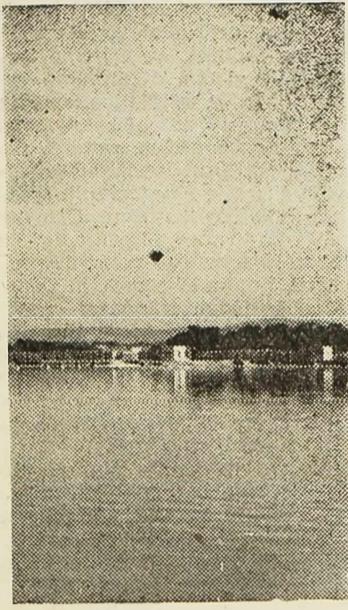
OTVORENA SPORTSKA AMBULANTA

Prošlog tjedna otvorena je u Ulici Borisa Kidriča sportska ambulanta u kojoj će se odsad vršiti pregledi svih sportaša s područja šibenskog kotara. Vršenje liječničkih pregleda obavljat će se redovito svakog ponedjeljka i četvrtka. Savez sportova kotara će pravovremeno obavještavati sportske organizacije o upućivanju članova na pregled. Otvaranju sportske ambulante prisustvovali su predstavnici Opće bolnice i Doma narodnog zdravlja, te predstavnici Saveza sportova kotara i Kotarskog odbora DTO "Partizan".

60.000 kupca na Jadriji Promet trgovacke mreže

Od otvaranja ovogodišnje sezone kupalište Jadrija posjetilo je oko 60.000 kupaca svakog dana, a naročito nedjeljom i praznikom kolona ljudi, djece i žena traže osvještenje na tom kupalištu. Iako dosada vrijeme za kupanje nije bilo najpogodnije, »Jadriju« običnim danom posjeti 1300 do 1400 kupaca, a nedjeljom čak 2000 do 2500. Prema prognozama meteorologa tek početkom idućeg mjeseca nastupit će prave vrućine. Tada će i broj kupaca na kupalištu Jadrija biti daleko veći.

Na kupalištu Martinska, gdje se svakih nekoliko minuta može prevesti pompe splavi ili malih čamaca, nade se svakodnevno veliki broj kupaca, čak veći nego na Jadriji. Uzrok tome je brza veza između Šibenika i kupališta.

Analizirajući promet trgovacke mreže na području Šibenika za posljednjih nekoliko godina, možemo konstatirati, da on iz godine u godinu biva sve veći. Nije samo zabilježeno povećanje prometa, već je i asortiman robe postao raznovrsniji i bolji. I ukus potrošača se dosta izmjenio. S tom činjenicom je i računala trgovacka mreža, koja je u posljednje vrijeme postigla vrlo dobre rezultate i u snabdjevenosti pojedinih artikala i u tome da cijene budu što pristupačnije za potrošače. I u kulturnosti usluživanja krenulo se dosta naprijed. S tim su naročito zadovoljni potrošači i privredne organizacije.

Pošto godine gradani su konzumirali svježeg mesa u vrijednosti od 982 milijuna dinara, a ribe samo 158 milijuna. Kruha je pojedeno u vrijednosti od 2 milijarde i 450 milijuna dinara, povrća i voća blizu 4 milijarde dinara, mlijeka 279 milijuna, masti 159 milijuna, ulja 129 milijuna, šećera 711 milijuna, a tjestenine čak milijardu i 139 milijuna dinara i t. d. U tekstilnim prodaonica zabilježen je promet od oko 618 milijuna, u prodaonica obuće 178 milijuna, dok je raznog pokušta prodano u vrijednosti od 188 milijuna dinara. U protekloj godini gradani su naročiti interes pokazali za električne aparate u domaćinstvu, pa u odnosu na 1957. godinu to povećanje iznosi za oko 15 milijuna dinara. Radio aparata i električnih aparata za domaćinstvo prodano je u vrijednosti od 47 milijuna dinara. Potrošači su u dim pretvorili ništa manje nego 132 milijuna dinara.

Zanimljivi su statistički podaci koji govore o prodanim kolicačima pokušta i električnih kuhinja, 1000 komada električnih kuhalica, 737 radio aparata, 68 frižidera i 50 usisača prašine. U odnosu na 1957. godinu lanske godine naročito je povećanje zabilježeno u prodaji električnih štednjaka, radio aparata i frižidera.

Zabranjena upotreba zračne puške

Kao i svi gradovi tako je i Šibenik donio jednu značajnu odluku, kojom se zabranjuje upotreba zračne puške na području grada.

Nije bio rijedak slučaj da grupa dječaka, pa čak i starijih ljudi krstarje gradskim ulicama i parkovima sa zračnom puškom u ruci. Cilj im je bio isti: ubiti svaku pticu, koja dođe na nišan. Vrapi, golubovi i ostale ptice predstavljaju u svakom gradu jednu po-

sebnu atrakciju za građane i prolaznike. S toga ćemo često vidjeti starije ljude i žene kako tetese svoje omiljene »stanovnike« grada bacajući im mrvice kruha i raznog sjemenje. Neki misle, da od tih »stanovnika« nemaju nikakve koristi. Međutim, oni su u tekstu važni za održavanje »čistog zraka na gradskom području, jer uništavaju muhe, komarce i ostale insekte. Djeca to ne razumiju. Zato im treba objasnjavati i odvikući ih od dosadanja prakse.

Upotreba zračne puške u gradu, pa makar se s njom rukovalo najopreznije, dovodi u opasnost ljudske živote. S toga će odluku NO općine Šibenik pozdraviti svaki gradanin, osim, naravno onaj, koji je naučio svakodnevno krstarje sa zračnom puškom po ulicama i ostalim predjelima grada.

ZAVRŠNI ISPITI

Završnim ispitima za sticanje kvalifikacija, koji su nedavno održani pristupio je veći broj radnika električarske, metalske, građevinarske i transportne struke, kao i vozača motornih vozila. 187 kandidata dobilo je zvanje kvalificiranog radnika, dok je njih 37 položilo ispite za visokog kvalificiranog radnika. Ovog puta završnim ispitima pristupili su i vozači motornih vozila, koji su dosad polagali u Splitu.

NOVI REZERVOAR

Ovih dana bit će pušten u pogon novozgradeni rezervoar za vodu, koji ima kapacitet od 4000 metara kubičnih. To je jedan od više objekata, koje je Gradske vodovodne preduzeće izvršilo u svom 10-godišnjem planu rekonstrukcije i izgradnje vodovodnih objekata. Uskoro će započeti radovi na izgradnji još dva rezervoara od po 1500 metara kubičnih, koji će se urediti na Pisku.

Čudnovato i . . .

Poznato je, da je bašta »Narodnog restorana« najomiljenije večerje sastajalište Šibenčana i stalnih posjetilaca našeg grada. U bašti je teško naći slobodno mjesto običnim danom, a kamoli subotom, nedjeljom i praznikom. Tako je bilo i prošle nedjelje. Okupili se ljudi i zauzeli mesta. Piju pivo i nestrljivo očekuju, kad će »nastupiti« glazba. U međuvremenu je jedan član orkestra najavio, da se iz tehničkih razloga početak njihovog rada odgoda za 10,30 sati. Gosti su uvažili tu obavijest. Međutim, do-

šlo je 10,30 sati, pa i 11, ali se članovi orkestra nisu pojavili na podiju.

Kasnije smo doznali, da je te večeri iz posebnih razloga došlo do »male« prijevare gostiju. Naišme, kad su članovi orkestra došli u baštu nisu našli klavir, jer ga je uprava »Narodnog restorana« posudila Domu JRM za priredbu pred Gradskom vijećnicom. To ne znači, da se poslije prirede klavir nije mogao prenijeti u baštu i orkestar započeti rad. Gosti su to i očekivali. Postupak je čudnovat i pomalo neozbiljan.

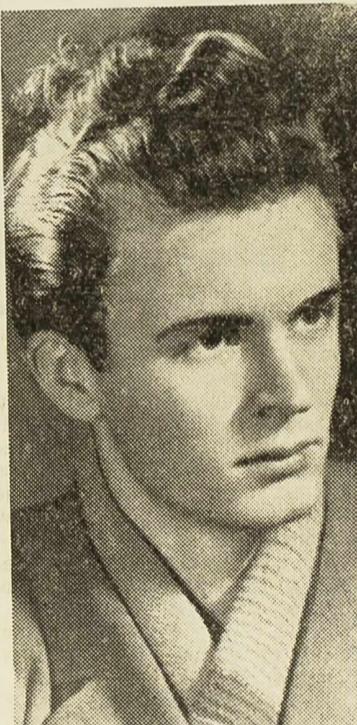
Minut šutnje

Clanovi osnovne organizacije SK Varoš II. sastali su se na posljednjem sastanku organizacije prije ljetnog raspusta. U njihovoj sredini nije bilo drugarice Marije Kitarović, član organizacije, koji je prvi ustao na noge.

Skripta stolica i trenutačni skum. A onda opet tišina. Poslije toga nekoliko minuta je jedan član organizacije nije progovorio. Svi su šutjeli i gledali ispod sebe. Drugarice su izvadile maramice i brišale orošene oči. Culi su se jecaji iz svakog dijela dvorane. U srcu svakog člana organizacije pojavila se tuga i sjećanje na drugaricu, koja je prije nekoliko tjedana sjedila s njima zajedno u toj istoj dvorani. Bilo je to iskreno osjećanje člana prema članu, komunista prema komunisti.

U sjećanju svih članova organizacije ostao će u trajnoj uspomeni lik drugarice Marije, savjesnog radnika, dobrog druga i člana Partije.

Slava drugarici Mariji!

Branko Raos

Građevinska djelatnost

Na području Šibenika nesmanjenim tempom nastavlja se građevinska djelatnost. Ne samo na sektoru izgradnje stambenog prostora, već i na podizanju novih komunalnih i privrednih objekata. U završnoj fazi nalazi se izgradnja triju velikih stambenih zgrada, koje za svoje potrebe investiraju narodni odbor Kotara i Općine, te JRM. Usljedenje stanara u te zgrade očekuje se u toku mjeseca rujna i listopada ove godine. Šibenik će, dovršetkom tih zgrada dobiti 60 dvosobnih i trostobnih stanova. Nadalje, u toku je gradnja još četiri stambene zgrade. Osim šešaesterokatnice, koju uglavnom investiraju privredne organizacije, dvije zgrade s po 60 stanova gradi JRM, a po jednu Elektično poduzeće i Kotarski zavod za socijalno osiguranje. U ovim zgradama nalazit će se 256 stanova.

Medu privrednim i komunalnim objektima na kojima se užurbanio nastavljaju radovi jesu skladište za poljoprivredne proizvode, zatim vinski savez, transformatorna Subićevcu i hotel na obali. U završnoj fazi su radovi

na izgradnji staničnih zgrada na Ražinama i Mandalini, te Industrijske škole i dačkog doma, a nastavlja se izgradnja ranžirne stanice na Ražinama i proširenje operativne obale na Dobrički i na Rogaću na ukupnoj dužini od 200 metara.

Splita i Knina. Za komandanta brigade imenovan je Duško Baković.

Clanove ove radne brigade iz spratili su na željezničkoj stanicu predstavnici Općinskog i Kotarskog komiteta NOH-e, brojna omladina i šibenska Narodna 55 omladinaca i omladinki iz glazbe.

(H)

Kažnjeni zbog falsificiranja

U subotu, 25. o. mj. nastavljena je, na Okružnom sudu u Šibeniku rasprava protiv četvorice službenika Stanice narodne miličije. Nakon govora javnog tužioca i obrane okrivljenika sud je dobio presudu kojom se Mijo Burazer kažnjava sa pet godina strogog zatvora, Vinko Žagar sa četiri godine i Krsto Lonić sa tri godine strogog zatvora, dok je četvrtovođeni Ivan Grbić osuđen na kaznu zatvora u trajanju

od šest mjeseci. Tokom rasprave utvrđeno je da su trojica prvo optuženih u razdoblju od listopada 1957. do travnja 1959. godine vršili falsificiranje putnih računa, pa su na taj način ošteti blagajnu Sekretarijata unutrašnjih poslova za milijun i 274 tisuće dinara. Ivan Grbić je optužen, što je odlago ispitivanju u vrijeme kada se posumnjalo u ispravnost putnih računa.

MALI OGLESNIK

MIJENJAM LIJEPI JEDNOBOJNI STAN u centru Bjelovara za isto takav, ili dvosobni u Šibeniku. Interesenti neka se obrate na adresu: Stipe Jakolić, Zagrade broj 14, Šibenik.

UMRI

Dajana, kći Pere i Lidije Grubišić; Marija, kći Ante i Anice Kero; Cvita, kći Ante i Anice Kero; Lidija, kći Marka i Zorke Krnić; Ljubomir, sin Ivana i Dragice Martinović; Zorana, kći Tomislava i Nade Ivanović; Helena, kći Ivin i Miljenko Kulaš; Goran, sin Josipa i Darinke Lučić; Ivica, sin Josipa i Marije Skorić; Marica, kći Sime i Ante Biluš; Zivko, sin Mate i Frane Jakolić; Željko, sin Vice i Gabrijele Mikulandžić; Zdenko, sin Ante i Slavke Perišić; Vojtje, sin Mile i Janje Ramadža.

VJENČANI

Brloboš Vladimir, službenik — Bralić Zdravka, inženjer; Čaleta Jakov, soboslikar — Vuković Bišerka, radnica.

UMRILI

Kitarović Marija pok. Dunka, stara 56 godina; Šoda Niko pok. Lovre, star 59 godina; Jerak Anka Jurina, stara 18 godina; Dragović Stana, rođena Palinić, stara 32 godine; Skejo Milka Nikolina, stara 25 godina i Kovač Petar pok. Tome, star 79 god.

SPORT

Završeno veslačko prvenstvo Jugoslavije

„Krka“ ima najbolje juniore

Slab plasman seniora

Od 22. do 23. svibnja na Bledu je održano veslačko prvenstvo Jugoslavije za juniore, juniorke, seniore i seniorke, na kojem je učestvovalo 400 veslača i veslačica iz 23 klubova. Ovo je posljje rata najmasovnije veslačko prvenstvo. U juniorskoj konkurenčiji prvo mjesto u ukupnom plasmanu osvojili su veslači „Krke“, koji su skupili 500 bodova, dok je „Argo“ iz Izole sa 150 bodova osvojio prvo mjesto kod juniorki.

U prvoj treći četverac s kormilarom »Krke« uvjerljivo je osvojio prvo mjesto. To je posljje prvenstva Hrvatske još jedan vredan uspjeh mlađih „Krkaša“. Oni su veslali odlično od početka do kraja. Drugu pobjedu „Krke“ je izvojivala u četvercu bez kormilara, koji je vodio veliku borbu s veslačima »Mladosti« iz Zagreba. U posljednoj treći dana nastupilo je šest osmeraca. Od starta do cilja »Argo« i »Krka« su se stalno mijenjali u vodstvu, ali iskusniji veslači »Krke« uspjeli su pobjediti za pola dužine čamca. U osmervi »Krke« nisu nastupili Vrčić, Skarica i Gulin, koji je zbog nediscipline poslan kući.

Osvojeno prvo mjesto u juniorskoj konkurenčiji prestavlja s mlađe »Krkaše« veliki uspjeh, a to naročito vrijedi za četverac s

kormilarom, koji je pokazao, da je danas jedan od najboljih četveraca u Jugoslaviji.

Trkom četverac s kormilarom počelo je seniorsko prvenstvo.

Startalo je šest čamaca, među kojima i četverac »Krke«. Nakon velike borbe pobjedila je »Mladost« iz Zagreba. »Krka« je zauzela drugo mjesto, što predstavlja veliki uspjeh. Prvu pobjedu u seniorskoj konkurenčiji »Krka« je izvojivala u dvojcu s kormilaram. Ni ovog puta dvojac »Krke« nije imao ozbiljnijeg protivnika. Za nastup osmeraca vladalo je veliko zanimanje. Startalo je šest čamaca. Čamac »Krke« stigao je treći. Za ovako slab plasman najviše krivice snose veslači, koji nisu bili disciplinirani. Da su veslači »Krke« posvetili malo više brige svom zadatku, mogli su postići daleko veći uspjeh. Prvo mjesto u osmervi osvojila je »Savica« iz Ljubljane.

Posljje veslačke regate i državnog prvenstva Tehnička komisija VSJ odredila je slijedeće kandidate za veslački šampion Evrope, koji će se odražati idućeg mjeseca u Makonu (Francuska):

Cetverac s kormilarom »Mladosti« (Zagreb), dvojac s kormilaram »Krke« (Vrčić, Skarica), skif Perica Vlašić (Vele Luka) i osme-

rac »Savice«, koji će pojačati dva veslača »Mornara« i po jedan iz »Arga« (Izola) i »Jadran« iz Rijeka.

Za nenastupanje »Krke« na internacionalnoj veslačkoj regati Disciplinski sud VSJ pokrenuo je postupak. Odredena je komisija, koja će ispitati toj slučaj.

Financijsku pomoć za putovanje na medunarodnu regatu »Krke« nije dobila, zato je bila prisiljena da putuje dva dana kasnije. To je jedini razlog što Sibenčani nisu nastupili na medunarodnoj regati. (k)

TRADICIONALNO STRELJAČKO NATJEĆANJE

Povodom Dana ustanika u Kninu je održano streljačko natječanje između najboljih strijelaca Dalmacije i Like za prijelaznu zastavicu družine »Boško Žunić« na kome su učestvovali ekipi iz Gospića, Siverića, Sinja, Zadra i Knina.

U gadanju vojničkom puškom iz trstava najbolja je bila ekipa iz Gospića, koja je postigla ukupno 816 krugova. Ekipa iz Knina zauzela je II. mjesto. Treći su bili strijelci iz Zadra.

Najbolji pojedinci bili su: Dušan Babić iz Gospića (224 kruga), Slavko Jezićić iz Zadra i Milan Glumčić iz Knina. Pobjednički ekipi predana je prijelazna zastavica, koju su dosad držali Kninjanici. Streljačka družina »Boško Žunić« iz Knina predala je Miloju Droniku statuu strijelca izrađenu u drvorazu, kao priznanje za uspješan rad na širenju i unapređenju strijelaštva u kninskoj općini.

»Polet« — »JADROVAC« 6:1 (2:0)

U prijateljskoj nogometnoj utakmici »Polet« iz Zablaća pobjedio je ekipa »Jadrovaca« sa 6:1. Zgodite za »Polet« postigli su: Rošini 3, Ležaja, Salamun i V. Grgas. Jedini gol za goste postigao je Čeko. Sudio je dobro A. Aleksić iz Zablaća. (ML)

Organizacija turnira bila je odlična.

Juniori drugi

Stadion »Rade Končar«. Finalna utakmica za podmladak SNP-a. Gledalaca oko 300. Sudac Bašić.

»ŠIBENIK«: Jurišić (Juras), Pešek, Maričić, Žaja, Matov, Mikuš, Matandra II., Slavica, Runjić (Žepina), Aralica, Nadoveza, Parat. I.

»HAJDUK«: Delić, Vukman, Ninčević, Srdelić, Vidošadić, Matović, Radovniković, Boban, Vidak, Bego III., Kolina.

Poslije vrlo visoke pobjede »Hajduka« nad »Splitom« šansne »Šibenika« za osvajanje I. mjesto bile su minimalne. Trebalo je pobjediti ekipu »Hajduka« sa 5 golova razlike.

Već u samom početku domaći su došli u vodstvo. Aralica je s oko 25 metara izveo slobodan udarac. Oštru loptu golman gostiju je nespretno uhvatio i ona mu je povise glave odsegla u mreži.

Iako je »Šibenik« bio nešto nadmoćniji »Hajduk« je prvo poluvrijeme riješio u svoju korist s golom razlike.

U drugom poluvremenu, za

razliku od prvog na terenu se odvijala živa i zanimljiva igra. Domaću su se lakši kretali i češće dolazili pred gol »Hajduka«.

Zahvaljujući vrlo dobroj igri u II. poluvremenu juniori »Šibenika« uspjeli su, iako s tijesnim rezultatom pobjediti »Hajduka«.

Zanimljivo je napomenuti, da je »Hajduk« treći gol postigao točno s centra.

Igrači »Hajduka« često su prelazili granice dopuštenog, u čemu su prednjaci Bego III., Vidak i Matović. Zbog prigovaranja suđača je opravdano u I. poluvremenu isključio iz igre Vidak.

Golove za »Šibenika« postigli su Aralica 2, Parat I. (11 m) i Vukman (autogol), a za »Hajduku« Vidak, Bego III. i Boban.

Utakmicu je vodio slabo Bašić.

U predigri su se sastali subjekti »Šibenika« i »Hajduka«. Pošlije slabe igre domaći su pobijedili s rezultatom 1:0, i time se revanširali za pretrpljeni poraz u Splitu. Jedini gol postigao je Bego.

Dakle, živio »mandarin«, ali u malim dozama, »sa zrnom soli«.

Atomske teme

Strahote nuklearnog rata

Kad je poznati američki kemičar i nosilac Nobelove nagrade profesor Pauling za vrijeme nedavnog boravka u Minhenu izjavio — da je energija atomskih i hidrogenih bombi oslobođena prilikom dosadašnjih probnih eksplozija pet puta veća od cijelokupne energije eksplozivnih sredstava upotrebljenih u Drugom svjetskom ratu, nijedan list u svijetu nije od tog poraznog poředjenja napravio senzaciju dana. Možda je jedan francuski novinar bio u pravu kad je tim povodom pomalo cinički konstatirao, da je uvjeren da bi se o pronalašku jedne superkobaltne bombe, koja bi bila u stanju da za tren oka zbrishe Evropu s geografske karte, manje pisalo nego svojevremeno o pronalašku kišobranu. Bilo kako mu draga, sve na svoj način govori i o tome da smo već tako duboko zašli u atomski vijek da smo navikli i na takve senzacije, koje su se još koliko jučer jedva preticale iz snova u javu.

Zato će se, vjerovatno malo tko začuditi, kad pročita neke informacije s petodnevne vijećnice o ratu hidrogenom bombom, održanom u kongresnom Pododboru za atomsku energiju u Vašingtonu. Polazna tačka diskusije bila je pretpostavka da bi prvi put dana eventualnog hidrogenog rata bilo na 224 cilja na tlu SAD bačeno preko 260 hidrogenih bombi, čija bi ukupna

snaga iznosila 1.446 megatonu, odnosno 1.446.000.000 tonu trinitrotoluena (TNT). Druga pretpostavka je bila, da bi SAD izvršile protunapad s ukupnom snagom hidrogenih bombi od 4.000 megatonu, odnosno 4 milijarde tona TNT. Da bi se dobila jasna slika o kakvoj je kolicičini eksploziva riječ, treba kazati da je klasični zračni projektil obično imao snagu jedne tone TNT i da je atomska bomba bačena na Hirošimu odgovarala snazi 20.000 tona TNT.

Prilikom ove čudne debate spomenut je i jedan podatak kojemu nisu potrebna dopunska objašnjenja: u prvoj runci hidrogenog rata stradal bi 54.800.000 građana SAD (adekvatan podatak, koji bi se odnosio na drugu stranu nije spomenut, ali se lako može izvesti iz brojke koja se odnosi na tone eksploziva).

Jos prije, poznati francuski socijalista Žil Mok izveo je slijedeću računicu: ako bi jedan poludjeljnik državnik htio da pogodi sve općine Francuske u istom času i da na njima praktično uništi čitav život, bilo mu potrebno sto milijuna klasičnih bombi od jedne tone, zašto je potrebno 10 milijuna letova (što prelazi svaku ljudsku mogućnost); ili 6.000 atomskih bombi, koje se transportuju s isto toliko aviona, ili 15 termonuklearnih projektila. Sto milijuna ... 6.000 ... 15 ...

ova tri broja iziskuju progres užava ostvaren od posljednjeg rata, prelaskom iz klasične u atomsku eru.

Iz ovih poraznih činjenica vojni stratezi su nastojali da izvuku zaključak, da u slučaju eventualnog hidrogenog rata čitavo čovječanstvo ipak ne bi bilo uništeno! Najbolji odgovor je došao od jednog učesnika diskusije u Washingtonu, demokratskog poslanika C. Holifilda: »Nemam nikakve želje da živim u jednom svijetu gdje bi 50 milijuna mojih susjeda bilo pobijeno: bio bih i suviše zaposlen sahranjivanjem leševa.«

Kako bi tek strahovito djelovanje imalo radioaktivno zračenje do koga bi došlo u slučaju hidrogenog rata, može da se zaključi i na osnovu izračunavanja profesora Paulinga, koji smatra, da će i samo zahvaljujući sahranjenju raspolaganju svim omladinskim radioaktivnim oborinama, izazvanim »bezazlenim eksperimentiranjima« umrijeti od raka više stotina tisuća, a možda i milijun ljudi!

Poneki pretpostavke, vidimo, već postaju činjenice. One su u tolikoj mjeri pogubne da bi danas već bilo vrijeme, da se vizija jednog hidrogenog rata zamiješta sporazumima, koji bi doveli do odricanja od upotrebe nuklearnog oružja.

Ing. Ranko Kozarac

ZANIMLJIVOSTI

Boja mandarin

Zadnji krik mode je boja mandarin. To je ugodna boja, jer su mandarini divno voće, a njihova boja topla, mlada i blistava. Međutim, prošle je godine zelena boja bila proglašena modernom, pa su neke žene obučene od glave do pete zeleno sličile na svežanj šparoga. Haljine, kaput, rukavice, cipele, sve je bilo u zelenu. U većim su gradovima neke žene čak i noke obojile tom bojom. Zato bi se moglo dogoditi da se ove godine okupamo čak do odvratnosti u boji mandarina s crnom.

Svaka žena slijedi modu, što je ne samo razumljivo, nego dapače i nužno, ali ipak treba voditi računa i o tome, da li momentalno moderne stvari odgovaraju i Vama. To je načinito važno pri izboru boja. Prvenstveno je potrebno utvrditi pristaje li »moderna« boja uz Vaš ten, boju kose i godine. Ako ne pristaje odbacite je i ostanite elegantni u plavom ili svom. Ukoliko Vam međutim pristaje, možete je izabratiti, ali još uvijek uz oprez, jer želite za modernim, umjesto da uljepša, dovodi katkad do smjeha. Neka Vas ne zbujuje to, što profesionalne manekenke znaju oblačiti neke ekstravagantne haljine, ne plašeći se skrajnosti. To je njihov zanat, za koji su plaćene, a koji prvenstveno služi publicitetu. Sjetite se da Vam niste ni manekenka ni besposlena mondenka, već žena koja radi i kod kuće i vani, da imate djecu i svoj već određeni životni smjer. Osim toga potrebno je držati na umu i to da su moderne stvari vrlo kratko vrijeme moderne, a Vi sigurno nemate mogućnosti da stalno slijedite modu.

Dakle, živio »mandarin«, ali u malim dozama, »sa zrnom soli«. (NG)

Na pomanjkanju dječjih kazališnih djela, pisanih za dječja kazališta, kazališni Savjet Dječjeg kazališta »Ognjen Prica« iz Osijeka raspisuje

NATJEČAJ

za dječje scensko djelo, iz svih oblika dječje aktivnosti, pisano za izvođenje s dječjim glumačkim ansamblom (samo s nužnim brojem uloga za odrasle). Dramatizacije već obavljene u drugim djelima takoder se primaju. Djelo može imati glazbene umetke, koji se mogu i naknadno komponirati po izabranom kompozitoru. Trajanje djela treba da bude najmanje 60 min. (35 stranica pisanih na stroju s proredom) i do objave rezultata natječaja ne smije biti nigdje izvedeno.

Prva nagrada je 50.000 dinara, druga nagrada 30.000 dinara, a za sva ostala djela koja budu dolazila u obzir za poznavanje, ugovorit će se otkupnina s autorom.

Djela treba poslati Dječjem kazalištu »Ognjen Prica« — Osijek zaključeno do 15. X. 1959. godine, proglašenje nagrada izvršiti će se do 1. XI. 1959. godine, a prvo nagradeno djelo će se izvesti kao ovogodišnja predstava povodom Dana dječje radosti.

Sva djela šalju se pod štrom na adresu: DJEČJE KAZALIŠTE »OGNJEN PRICA« — OSIJEK — TRG VLADIMIRA NAZORA 19 — s oznamom za natječaj — U posebnoj omotnici treba naznačiti točnu adresu autora.

Komisiju za izbor najboljih djela sačinjavat će naši poznati kulturni radnici.

Kazališni Savjet Dječjeg kazališta »Ognjen Prica«

Na osnovu zaključaka donesenih na sjednici Savjeta za narodno zdravlje NO općine Šibenik raspisuje se

NATJEČAJ

za prijem 20 učenika-ca u I. razred Dvogodišnje bolničarske škole u Šibeniku. Deset učenika bit će stipendirano od strane Opće bolnice Šibenik, a ostali će se školovati o svom trošku.

Uslovi za prijem u školu:

1. Završena osmogodišnja škola,
2. Navršenih najmanje 17. godina na dan objavljenja ovo natječaj,
3. Da je natjecatelj tjelesno i duševno zdrav za bolničarsku službu.

Propisno taksirane molbe dostaviti na adresu: Dvogodišnja bolničarska škola, najkasnije do 10 kolovoza 1959. godine.

Za poticanje informacije obratiti se na Sekretarijat za narodno zdravlje i socijalnu politiku NO općine Šibenik.

NATJEČAJNA K